

Η ΤΕΛΕΤΗ ΤΟΥ ΕΠΙΤΑΦΙΟΥ ΕΙΣ ΤΟ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Τό ἑσπέρας τῆς Ἀγίας καί Μεγάλης Παρασκευῆς, 17^{ης}/30^{ης} Ἀπριλίου 2021, ἔλαβε χώραν εἰς τόν Πανίερον Ναόν τῆς Ἀναστάσεως ἡ τελετή τοῦ Ἐπιταφίου.

Κατά τήν τελετήν ταύτην, προεξάρχοντος τοῦ Μακαριωτάτου Πατρός ἡμῶν καί Πατριάρχου Ἱεροσολύμων κ.κ. Θεοφίλου ἐψάλη ἐν ἀρχῇ εἰς τό Καθολικόν ὁ Κανὼν «Κύματι θαλάσσης», ἄχρις οὗ ἐνδυθῶσιν ὁ Μακαριώτατος, οἱ Ἀρχιερεῖς καί οἱ Ἱερεῖς, ἀνεγνώσθη τό Συναξάριον τῆς θεοσώμου Ταφῆς καί τῆς εἰς Αἶδην Καθόδου τοῦ Κυρίου καί Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἀκολούθως ἤρξατο ἡ λιτανεία μετὰ δεήσεως εἰς ἕκαστον τῶν προσκυνημάτων καί ἔλαβε χώραν ἡ ἄνοδος εἰς τόν Φρικτόν Γολγοθᾶν, ἡ ἀνάγνωσις τοῦ Εὐαγγελίου τῆς Σταυρώσεως, ἡ ἄρσις τοῦ ἐπὶ τῆς Ἀγίας Τραπέζης κεκοσμημένου εἰλητοῦ καί ἡ ἐφάπλωσις εἰς τήν Ἀγίαν Ἀποκαθήλωσιν καί περιφορά τρίς πέριξ τῆς Ἀγίας Ἀποκαθηλώσεως, τοῦ Ἀγίου Κουβουκλίου καί ἡ ἐναπόθεσις αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ Ἀγίου Τάφου.

Ἐν συνεχείᾳ ἤρχισεν ἡ ψαλμωδία τῶν τριῶν Στάσεων τοῦ Ἐπιταφίου, ἦτοι:

Α' «Ἡ ζωὴ ἐν Τάφῳ κατετέθης, Χριστέ...»

τῆς Β' «Ἄξιόν ἐστὶ μεγαλύνειν Σέ τόν Ζωοδότην...»

τῆς Γ' «Αἱ γενεαὶ πᾶσαι, ὕμνον τῇ Ταφῇ Σου προσφέρουσι Χριστέ μου...»

Τούτων συμπληρωθέντων ἔλαβε χώραν τό κήρυγμα ὑπὸ τοῦ Γέροντος Ἀρχιγραμματέως Σεβασμιωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντίνης κ. Ἀριστάρχου, ἔχον ὡς ἔπεται:

Πῶς σε κηδεύσω θεέ μου; ἢ πῶς σινδόσιν εἰλήσω,

Ποίαις χερσὶ δέ προσψαύσω τό σόν ἀκήρατον σῶμα;

μεγαλύνω τά πάθη σου, ὕμνολογῶ καί τήν ταφήν σου

σύν τῇ ἀναστάσει, κραυγάζων, Κύριε, δόξα σοι

Μέ τούς γοερούς λόγους τούτους,

Μακαριώτατε Πάτερ καί Δέσποτα,

Σεβασμία τῶν Ἱεραρχῶν χορεία,

Ἐκλαμπρότατε κ. Γενικέ Πρόξενε τῆς Ἑλλάδος,

Εὐλαβεῖς ἱερεῖς,

Εὐσεβεῖς προσκυνηταί,

Ἰωσήφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας σύν Νικοδήμῳ κατεβίβασε ἀπὸ τοῦ ξύλου καί ἐνεταφίασε εἰς τό καινόν τοῦτο μνημεῖον, ἐν ᾧ οὐδέπω οὐδεὶς ἦν τεθειμένος, (Ἰω. 19, 41) «τόν ἀναβαλλόμενον τό φῶς ὥσπερ ἱμάτιον καί δι' ἡμᾶς ἐκουσίως ὑπελθόντα

θάνατον», Υιόν καί Λόγον τοῦ Θεοῦ Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν τόν Ναζωραῖον.

Τοῦ γεγονότος τούτου, τῆς ἀποκαθλώσεως ἀπό τοῦ σταυροῦ καί τῆς θεοσώμου ταφῆς καί τῆς εἰς Ἄιδην καθόδου τοῦ Κυρίου καί Θεοῦ καί Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπιτελεῖ τήν μνήμην ἡ Ἐκκλησία σήμερον. Ἐπιτελεῖ τήν μνήμην ταύτην εἰς τόν Ὁρθρον τοῦ ὑποφώσκοντος Ἀγίου καί Μεγάλου Σαββάτου τό ἑσπέρας τῆς σεπτῆς καί αἰδεσίμου ἡμέρας ταύτης τῆς Ἀγίας καί Μεγάλης Παρασκευῆς εἰς τήν σεμνήν καί κατανυκτικήν τελετήν τοῦ Ἐπιταφίου.

Σήμερον βεβαίως ἡ Ἐκκλησία ἐπιτελεῖ πρωτίστως μνήμην σταυροῦ. Ἀναμιμνήσκεται εὐγνωμόνως ὅτι ὁ Κύριος διὰ τήν σωτηρίαν τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων προσῆλθεν ἐκουσίως εἰς τόν σταυρόν, εἰς τόν ὁποῖον ἀδίκως καί ἀνόμως κατεδικάσθη. Ἀναμιμνήσκεται τούς λόγους τοῦ Κυρίου: «διὰ τοῦτο ὁ Πατήρ με ἀγαπᾷ, ὅτι ἐγώ τίθημι τήν ψυχήν μου, ἵνα πάλιν λάβω αὐτήν. Οὐδεὶς αἶρει αὐτήν ἀπ' ἐμοῦ ἀλλ' ἐγώ τίθημι αὐτήν ἀπ' ἐμαυτοῦ, ἐξουσίαν ἔχω θεῖναι αὐτήν καί ἐξουσίαν ἔχω πάλιν λαβεῖν αὐτήν», (Ἰω. 10, 17- 18). Ὁ σταυρός ἦτο ἡ οἰκονομία τοῦ Θεοῦ, διὰ νά θεραπευθῇ τό μέγα τραῦμα, ὁ ἄνθρωπος. Ἡ σωτήριος αὕτη οἰκονομία τοῦ Θεοῦ δέν καθιστᾷ ἀναγκαστήν τήν ἐκλογήν τῶν σταυρωτῶν. Οὔτοι ἐνήργησαν ἐν τῷ αὐτεξουσίῳ αὐτῶν. Ἐσταύρωσαν Ἰησοῦν τόν Ναζωραῖον, ἐπειδὴ εἰς τό πρόσωπον Αὐτοῦ δέν ἀνεγνώρισαν τόν Υἱόν τοῦ Θεοῦ. Ἡ ὑπ' Αὐτοῦ θεραπεία ἀσθενῶν ἐν Σαββάτῳ ἐθεωρήθη παράβασις τοῦ νόμου τοῦ Θεοῦ, ἡ ἄφεσις ἁμαρτιῶν καί ἡ φανέρωσις ὅτι εἶναι «ὁ Χριστός, ὁ Υἱός τοῦ εὐλογητοῦ», ἐθεωρήθη βλασφημία. (Μάρκ 14, 61). Τήν ἀνομίαν ὅμως τῶν ἀνθρώπων ὁ Θεός ἐξ ἀγάπης μετέστρεψεν εἰς εὐεργεσίαν αὐτῶν. Παρέσχεν αὐτοῖς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν ἐν τῷ αἵματι τοῦ Ἐνανθρωπήσαντος Υἱοῦ Αὐτοῦ, τῷ «θεορρύτῳ αἵματι κενωθέντι ἐκ τῆς ἀχράντου πλευρᾶς τοῦ Δεσπότου Χριστοῦ, ὡς ἐκ τῆς ὑμνολογίας ἀναγράφεται καί ἐπὶ τῆς πλάκας τῆς Ἀγίας Τραπεζῆς τοῦ Φρικτοῦ Γολγοθᾶ. Ἐκ τοῦ ἅπαξ ἐξελθόντος αἵματος καί ὕδατος ἀπό τῆς ἁγίας πλευρᾶς τοῦ Χριστοῦ καί ἐκ τοῦ καθ' ἐκάστην ἐκχυννομένου ἐν τῇ θείᾳ Εὐχαριστίᾳ «αἵματος τῆς καινῆς διαθήκης», (Λουκ. 22, 20) πηγάζουν «κρουνοὶ ἀφέσεως, ζωῆς καί σωτηρίας».

Περὶ τοῦ μυστηρίου τούτου τῆς θείας φιλανθρωπίας αἰῶνας πρὶν ἀνεφώνησεν ὁ μεγαλοφωνότατος προφήτης Ἡσαΐας, «Ἰδοὺ συνήσει ὁ παῖς μου καί ὑψωθήσεται καί δοξασθήσεται καί μετεωρισθήσεται σφόδρα... Οὗτος τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν φέρει καί περὶ ἡμῶν ὀδυνᾷται... Αὐτός ἐτραυματίσθη διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν... τῷ μῶλωπι αὐτοῦ ἡμεῖς ἰάθημεν... Κύριος παρέδωκεν αὐτόν ταῖς ἁμαρτίαις ἡμῶν... Ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη. Ἡσαΐου (ΣΤ' Ὡρα Μεγάλης Παρασκευῆς).

Παρά τήν πρόρρησιν ταύτην τοῦ Ἡσαΐου καί τὰς ρήσεις τῶν ἄλλων προφητῶν, παρὰ τό ὅτι ὁ Ἐνανθρωπήσας Κύριος «Ἰησοῦς ὁ ἀπὸ Ναζαρέτ διῆλθε» τόν ἐπὶ γῆς βίον Αὐτοῦ «εὐεργετῶν καί ἰώμενος» (Πράξ. 10, 18), παρὰ τὰ σημεῖα καί τὰ θαύματα, παρὰ τό ὅτι «οὐδεὶς ἐλάλησεν οὕτως ἄνθρωπος» (Ἰω. 7, 46), «ὁ λόγος ὁ τοῦ σταυροῦ» κατὰ τόν μέγαν Παῦλον «παραμένει διὰ τούς Ἰουδαίους σκάνδαλον, διὰ τούς Ἕλληνας δέ μωρία (Α' Κορ. 1, 23», διὰ τούς πιστεύοντας ὅμως εἰς Αὐτόν εἶναι «Θεοῦ δύναμις καί Θεοῦ σοφία», (Α' Κορ. 1, 18).

«Ὡς Θεοῦ δύναμιν καί Θεοῦ σοφίαν» πιστεύει καί ἀσπάζεται τόν σταυρόν τοῦ Χριστοῦ τό σῶμα Αὐτοῦ ἡ Ἐκκλησία, ἡ ὁποία ἐξεπήγαγε ἐκ τῆς λογχονύκτου πλευρᾶς Αὐτοῦ. Δέχεται καί κηρύσσει εἰς τόν κόσμον τόν Χριστόν ὡς τόν Ἐσταυρωμένον Νυμφίον αὐτῆς καί ὡς τόν ἐν τῇ ἀσθενείᾳ τοῦ σταυροῦ «Βασιλέα τῆς δόξης», ὁ Ὅποῖος ἐν τῇ δυνάμει τῆς ἐν τῷ σταυρῷ θυσίας καί ταπεινώσεως Αὐτοῦ κατήλθεν μετ' ἐξουσίας θεϊκῆς εἰς τόν Ἄιδην. Ἡ κάθοδος δέ τοῦ Χριστοῦ εἰς τόν

Ἰδὼν διὰ τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν εἶναι ἤδη ἡ Ἀνάστασις Αὐτοῦ. Οὕτως εἰκονίζεται εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἀγιογραφίαν, συνεγείρων τὸν Ἀδάμ καὶ τοὺς ἀπ' αἰῶνος δεσμίους ἀπογόνους αὐτοῦ καὶ «εἰσάγων πάλιν αὐτοὺς εἰς τὸν Παράδεισον», γεγονός τὸ ὅποιον τὴν στιγμὴν αὐτὴν μετὰ τοῦ σταυροῦ βιοῦμεν. Διὰ τοῦτο καὶ εὐγνωμονοῦσα ἡ Ἐκκλησία ψάλλει ἐν ταύτῃ, «τόν Σταυρόν Σου προσκυνοῦμεν, Δέσποτα καὶ τὴν ἀγίαν Σου Ἀνάστασιν ὑμνοῦμεν καὶ δοξάζομεν».

Εἰς τοὺς ἀποδεχομένους τὸν σταυρόν τοῦ Χριστοῦ ὡς ἡ Ἐκκλησία, ὡς «θεοῦ δύναμιν καὶ θεοῦ σοφίαν», συγκατέλεξεν ἑαυτὸν καὶ τὸ ἔθνος ἡμῶν τὸ Ἑλληνικόν, τὸ Ρωμαϊκόν. Διακριθέν τοῦτο εἰς ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς ἐπιστήμης καὶ ἀφῆσαν ἀπαράμμιλον εὐεργετικὴν κλασσικὴν ἐπιστημονικὴν κληρονομίαν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα, διεκρίθη, ὡς τῆς εἰρωνείας! καὶ εἰς τὴν μυθολογικὴν φαντασίαν καὶ ἐπίνοιαν. Τὸ ἀνυπόστατον ὅμως τῆς μυθολογίας αὐτοῦ κατενόησεν, «ὅτε ἦλθεν ὁ καιρός», ἐδέχθη τὸν Χριστόν καὶ μετεστράφη ἀπὸ ἔθνος εἰδωλολατρικόν εἰς ἔθνος χριστιανικόν, ἔθνος ἅγιον. Ἀπαρχὴν «τῆς μικρᾶς ζύμης, ἡ ὁποία ἐζύμωσε ὅλον τὸ φύραμα» (Α΄ Κορ. 5, 6) τοῦ ἔθνους μας, ἀπετέλεσαν οἱ πιστεύσαντες εἰς τὸ κήρυγμα τοῦ ἀποστόλου Παύλου εἰς τὸν Ἀρειὸν Πάγον, «Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης, γυνὴ ὀνόματι Δάμαρις καὶ τινες σὺν αὐτοῖς (Πράξ. 17, 34). Ἐκτοτε ἡμεῖς ὡς Ρωμαιορθόδοξοι δεχόμεθα εὐγνωμόνως τὴν δωρεάν τοῦ «εἰς Χριστόν πιστεύειν καὶ διὰ Χριστόν πάσχειν» ὡς χάριν καὶ εὐλογίαν καὶ «ὡς τάλαντον δοθέν διὰ πολλαπλασιασμόν μὴ κατακαυχόμενοι εἰς βάρος τῆς καλλιελαίου», (Ρωμ. 11, 24). Ἀπεναντίας ἐνθυμούμεθα πάντοτε ὅτι ἡμεῖς ὄντες «ἀγριέλαιος», «ἐνεκεντρίσθημεν εἰς τοὺς κλάδους τῆς καλλιελαίου» καὶ «ἐγενόμεθα συγκοινωνοὶ τῆς ρίζης καὶ τῆς πιότητος αὐτῆς», (Ρωμ. 11, 17). Ἔτι δέ καὶ προσευχόμεθα διὰ τοὺς σταυρωτάς τοῦ Χριστοῦ, ὡς Ἐκεῖνος ἀπὸ τοῦ σταυροῦ προσηυχῆθη δι' αὐτούς, «Πάτερ ἄφες αὐτοῖς, οὐ γάρ οἶδασι τί ποιοῦσι», (Λουκ. 23, 34). Ὡσαύτως συμπάσχομεν μετ' αὐτῶν ὡς ὁ Παῦλος, λέγων ὅτι: «ἡνυχόμην ἀνάθεμα εἶναι αὐτός ἐγὼ ἀπὸ Χριστοῦ ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν μου», - δηλαδή θά ἡνυχόμουν, ἂν ἦτο δυνατόν, νὰ χωρισθῶ διὰ παντός ἀπὸ τὸν Χριστόν χάριν τῶν ἀδελφῶν μου- «τῶν συγγενῶν μου κατὰ σάρκα, οἵτινές εἰσι Ἰσραηλῖται», (Ρωμ. 9, 3). Δέν λησμονοῦμεν δέ ὅτι «ἀμεταμέλητα τὰ χαρίσματα καὶ ἡ κλῆσις τοῦ θεοῦ» (Ρωμ. 11, 29), ὅτι δηλαδή εἰς τὸν σταυρόν τοῦ Χριστοῦ ἀναμένονται εἰσέτι οἱ κληθέντες πρῶτοι Ἰουδαῖοι καὶ πάντες οἱ ἀπιστοῦντες εἰσέτι ἐθνικοί. Τοιοῦτο ἦτο καὶ εἶναι τὸ φρόνημα τοῦ ἔθνους ἡμῶν, Παύλειον, ἦτοι Ἰουδαϊκόν, Εὐαγγελικόν, παντάπασι δέ οὐχὶ ἀντι- Ἰουδαϊκόν ἢ Ἀντισημιτικόν.

Τὰ θαυμάσια ταῦτα τοῦ θεοῦ, τῆς σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων ἐν Χριστῷ Ἐνανθρωπήσαντι, Σταυρωθέντι, ὑπνώσαντι σαρκί καὶ Ἀναστάντι, ἡ Ἐκκλησία Σιών τῆς Ἀγίας, «ἡ δεξαμένη πρώτη ἄφεσιν ἁμαρτιῶν διὰ τῆς Ἀναστάσεως», κατέχει ὡς δωρεάν «καὶ παρακαταθήκην νὰ ζῇ οὐχὶ μόνον εἰς τὸ σῶμα αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ νὰ κηρύττῃ καὶ διαλαλῇ καὶ ἐν τῇ γῇ τῆς ἀποκαλύψεως αὐτῶν. Ἐν τῇ ὥρᾳ δέ ταύτῃ κυκλοῦσα τὸν ὄλβιον καὶ ζωοδόχον Τάφον, ἐν τῇ κατανυκτικῇ Ἐπιταφίῳ τελετῇ ταύτῃ, εὐλογουμένη ὑπὸ τοῦ σεπτοῦ Προκαθημένου αὐτῆς Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων κ. Θεοφίλου, δέεται πρωτίστως ὑπὲρ ταχείας καὶ πλήρους θεραπείας τῆς δεινῶς ἐκ τῆς λοιμώδους πανδημίας δοκιμαζομένης ἀνθρωπότητος, ὑπὲρ εἰρήνης καὶ ἀγαθῆς καταστάσεως τοῦ σύμπαντος κόσμου, ὑπὲρ εὐσταθείας καὶ ὁμονοίας τῶν ἀγιωτάτων Ὁρθοδόξων τοῦ θεοῦ Ἐκκλησιῶν καὶ ὑπὲρ προκοπῆς καὶ προόδου τοῦ φιλοχρίστου ἡμῶν ἔθνους πρὸς δόξαν τοῦ ἐν Τριάδι θεοῦ ἡμῶν. Γένοιτο».

Ἀκολούθως ἐψάλησαν τὰ Εὐλογητάρια, οἱ Αἵνοι καὶ ἐτελειώθη κατὰ τὸ Τυπικόν ἡ

κατανυκτική αὕτη τελετή, ψάλλοντος τοῦ Ἱεροδιακόνου Συμεών, τοῦ κ. Βασιλείου Γκοτσοπούλου, παρουσία τοῦ Γενικοῦ Προξένου τῆς Ἑλλάδος εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα κ. Εὐαγγέλου Βλιώρα καί προσωπικοῦ τοῦ Προξενείου καί περισσοτέρων πιστῶν, λόγω ἐλαφρύσεως τῶν μέτρων ἔναντι τοῦ covid-19, οὐχί δέ προσκυνητῶν, εἰς τούς ὁποίους δέν ἐπετράπη εἰσέτι ἡ εἴσοδος εἰς Ἱσραήλ.

Τῆς τελετῆς ἀπολυθείσης ἡ Πατριαρχική Συνοδεία ἀνῆλθεν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, προετοιμαζομένη διά τήν Τελετήν τοῦ Ἁγίου Φωτός.

Ἐκ τῆς Ἀρχιγραμματείας